

Bevakning av ny information om bioetik med fokus på hälso- och sjukvårdsetik. Oktober 2020.

MC

Research och sammanställning görs av Marie Chenik. Bevakningen är resultatet av ett ideellt arbete som startade juni 2016.

Ett nyhetsbrev skickas en gång/vecka till prenumeranter. Varje månad publiceras sammanställningen av nyhetsbrev på: <https://ki.se/lime/etik-i-praktiken> Synpunkter och förslag välkomnas och skickas till marie.chenik@ki.se

Se fler nyheter på Smer BIOETIKNYTT: <http://www.smer.se/>

Vecka 44

Åsa Warnolf, specialist i urologi, har tilldelats Svenska läkaresällskapets etikpris "Hippokratespriset" 2020.

<https://lakartidningen.se/aktuellt/manniskor-moten/2020/10/malet-att-bli-en-sa-bra-doktor-som-mojligt-for-varje-patient/>

Vipeholmsanstalten. En serie i 5 delar. Ett samarbete mellan Ekot och P1 Dokumentär.

Del 1. Min farbrors hjärna. <https://sverigesradio.se/avsnitt/1603855>

Del 2. Kariesexperimentet och barnen. <https://sverigesradio.se/avsnitt/1603856>

Uppdrag Granskning. *Spelet om munskydden på äldreboenden*. Del 1. <https://www.svtplay.se/video/28880062/uppdrag->

[granskning/uppdrag-granskning-sasong-21-spelet-om-munskydden-del-1](#)

Debatt. En kommunikatör är varken god eller ond utan mer av ett redskap, som en stor hammare. Hur den används beror på vem det är som håller i tillhygget i fråga. <https://www.dagenssamhalle.se/kronika/kommunikatoren-ar-ett-stadigt-tillhygge-34102>

Debatt. Nätläkarnas framgångar bygger på politiska beslut som egentligen handlat om något annat. <https://www.dagensarena.se/opinion/politikens-okunskap-om-marknader/>

Ivo har åtalansmält en läkare som ”spontant och på eget initiativ” i en skrivelse informerat Ivo om en patients hälsotillstånd. <https://lakartidningen.se/aktuellt/nyheter/2020/10/lakare-atalsanmals-for-att-ha-anmalt-patient-till-ivo/>

Kabir, Z.N., Boström, A. & Konradsen, H. *In Conversation with a Frontline Worker in a Care Home in Sweden during the COVID-19 Pandemic*. J Cross Cult Gerontol (2020). <https://doi.org/10.1007/s10823-020-09415-7>.

Använd den expertis som finns i Stockholm. Skriver tre äldreforskare i en replik om Zarembas artikel. <https://www.dn.se/kultur/tre-aldreforskare-anvand-den-expertis-som-finns-i-stockholm/>

Dödsskräck bakom skev covidrapportering. Debattartikel av hemsjukvårdsläkaren Eric Bertholds. <https://www.svd.se/dodsskrack-bakom-skev-covidrapportering/i/senaste>

Apropå! Stressreflexer och covid-19-symtom. Debattartikel av Anders Löfqvist, leg läkare. <https://lakartidningen.se/opinion/debatt/2020/10/apropa-stressreflexer-och-covid-19-symtom/>

Robert L. Klitzman (2020). *Needs to Prepare for “Post-COVID-19 Syndrome”*. The American Journal of Bioethics, 20:11, 4-6, DOI: 10.1080/15265161.2020.1820755 <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/15265161.2020.1820755>

Danton S. Char, Michael D. Abràmoff & Chris Feudtner (2020). *Identifying Ethical Considerations for Machine Learning Healthcare Applications*. The American Journal of Bioethics, 20:11, 7-17, DOI: 10.1080/15265161.2020.1819469 <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/15265161.2020.1819469>

New Project: *Building an Ethics Framework for Big Data in Health Care* - The Hastings Center.
<https://www.thehastingscenter.org/news/new-project-building-an-ethics-framework-for-big-data-in-health-care/>

Vecka 43

Replik av Björn Eriksson och Johan Bratt till Maciej Zaremba efter förra veckans artikel:

Zaremba har fel om äldrevården. <https://www.dn.se/kultur/replik-zaremba-har-fel-om-aldrevarden/>

Maciej Zaremba svarar: *De hänvisar inte till det dokument jag har skrivit om.*

<https://www.dn.se/kultur/svar-direkt-de-hanvisar-inte-till-det-dokument-jag-har-skrivit-om/>

Replik av Björn Eriksson och Johan Bratt. *Felaktigheterna kvarstår, Maciej Zaremba!* <https://www.dn.se/kultur/bjorn-eriksson-och-johan-bratt-felaktigheterna-kvarstar-maciej-zaremba/>

Maciej Zaremba svarar: *Ordet "ljusskyggt" är för svagt, vi talar om en mörkläggning.* <https://www.dn.se/kultur/maciej-zaremba-svarar-ordet-ljusskyggt-ar-for-svagt-vi-talar-om-en-morklaggning/>

I det konstiga landet där många av de äldre dog. Av Tove Lifvendahl. <https://www.svd.se/i-det-konstiga-landet-dar-manga-av-de-aldre-dog>

Ska man känna en läkare för att få leva? <https://www.dn.se/ledare/peter-wolodarski-ska-man-kanna-en-lakare-for-att-fa-leva/>

Dags för en ny runda i det etiska samtalet. Av Olof Ehrenkrona. <https://www.svd.se/dags-for-en-ny-runda-i-det-etiska-samtalet>

De höga dödstalen är inte äldrevårdens fel. Sten Lennquist. <https://www.svd.se/de-hoga-dodstalen-ar-inte-aldrevardens-fel>

Är patientsäkerheten hotad? Jag börjar nästan tro att den är hatad. Av Jona Elings Knutsson specialistläkare och författare.

<https://www.dagenssamhalle.se/kronika/ar-patientsakerheten-hotad-jag-borjar-nastan-tro-att-den-ar-hatad-34030>

Läkare bör inte delta i geschäft med onödiga undersökningar. Svenska läkaresällskapet. <https://www.dn.se/debatt/lakare-bor-inte-delta-i-geschäft-med-onodiga-undersokningar/>

Tungt att fråga föräldrar om donation. <https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2020/oktober/tungt-att-fraga-foraldrar--om-donation/>

Patientcentrering har fått en delvis annan innebörd på mitt nuvarande jobb. Magnus Isacson specialistläkare, ordförande, Svensk förening för allmänmedicin. Läkartidningen. <https://lakartidningen.se/aktuellt/kronika/2020/10/patientcentrering-har-fatt-en-delvis-annan-innebord-pa-mitt-nuvarande-jobb/>

Det finns en situation då min empati försvinner. Av Henrik Widegren.
<https://www.dagensmedicin.se/opinion/gastkronika/det-finns-en-situation-da-min-empati-forsvinner/>

Ny bok om ”apatiska” barn. Om dessa vore svenska barn.... Av Elisabeth Hultcrantz, pensionerad ÖNH-professor.
<https://lakartidningen.se/aktuellt/recensioner/2020/10/kanslomassigt-om-apatiska-invandrarbarn/>

Ny rapport SBU. Individanpassat stöd till arbete (IPS) för personer med psykisk funktionsnedsättning.
https://www.sbu.se/2020_10?pub=48128

Nuffield Council on Bioethics responds to announcement of UK human challenge trials.
<https://www.nuffieldbioethics.org/news/nuffield-council-on-bioethics-responds-to-announcement-uk-human-challenge-trials>

Amid the Pandemic and Racial Injustice, Greater Empathy in Medical School - The Hastings Center.
<https://www.thehastingscenter.org/amid-the-pandemic-and-racial-injustice-greater-empathy-in-medical-school/>

Can You Handle Herd Immunity? Ask These Philosophers. <https://www.bloomberg.com/opinion/articles/2020-10-10/covid-19-herd-immunity-and-the-cost-to-our-humanity-kg3mmmsv>

Vecka 42

Dikt från kliniken. Vad annars finns vi för? Sigrid Malmkvist Padoan. <https://lakartidningen.se/aktuellt/kultur-2/2020/10/vad-annars-finns-vi-for/>

Varför har så många äldre stockholmare tillåtits dö utan läkarvård under coronapandemin? Hur kunde en ljusskygg order från regionen räcka för att sopa undan både yrkesetiken och lagen? Av Maciej Zaremba. <https://www.dn.se/kultur/varfor-fick-de-aldre-do-utan-lakarvard/>

Journalisten Maciej Zaremba och Region Stockholms chefsläkare Johan Bratt debatterade i Aktuellt <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/zaremba>

Podcast. Samtal med Maciej Zaremba. SvD Ledare. Ledarredaktionen. <https://www.svd.se/maciej-zaremba-om-de-aldre-som-lamnades-att-do>

För att sortera patienter som inte ska få sjukvård rekommenderar riktlinjerna en algoritm som verktyg för att mäta så kallad skörhet.

Från Sörmlands Media granskning maj 2020. <https://ekuriren.se/artikel/pr5ne5nr>

Riktlinjer om syrgas togs fram ihop med läkarbolagen.

<https://www.dn.se/sthlm/riktlinjer-om-syrgas-togs-fram-ihop-med-lakarbolagen/>

Sverige skulle skydda de äldre – men lämnade dem utan läkarvård.

<https://www.dn.se/ledare/sverige-skulle-skydda-de-aldre-men-lamnade-dem-utan-lakarvard/>

Regeringen föreslår att en lag om estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar ska införas.

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/departementsserien-och-promemorior/2019/10/ds-201920/>

2020-10-07. Lagrådets yttrande över förslag till 1. lag om ändring i lagen (1987:269) om kriterier för bestämmande av människans död, 2. lag om ändring i lagen (1995:831) om transplantation m.m., 3. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

<https://www.lagradet.se/wp-content/uploads/2020/10/Organdonation.pdf>

En läkare som skrev journal under en tågresa har anmälts till åtal av Inspektionen för vård och omsorg

(Ivo). <https://lakartidningen.se/aktuellt/patientsakerhet/2020/10/atalsanmalls-efter-att-ha-skrivit-journal-under-tagresa/>

IVO vitesförelägger Norrköpings kommun. IVO har identifierat flera mycket allvarliga brister som bidragit till en katastrofal utgång i ärendet som rör den treåriga flickan ”Lilla Hjärtat”.

<https://www.ivo.se/publicerat-material/nyheter/2020/lilla-hjartat-ivo-vitesforelagger-norrkopings-kommun/>

<https://www.svtplay.se/video/28546782/nyheter-direkt/ivo-besked-om-esmeralda?start=false>

Netherlands backs euthanasia for terminally ill children under-12. <https://www.bbc.com/news/world-europe-54538288>

WHO Director-General's remarks: “*There has been some discussion recently about the concept of reaching so-called “herd immunity” by letting the virus spread. Herd immunity is a concept used for vaccination, in which a population can be protected from a certain virus if a threshold of vaccination is reached (...) herd immunity is achieved by protecting people from a virus, not by exposing them to it. (...) never in the history of public health has herd immunity been used as a strategy for responding to an outbreak, let alone a pandemic. It is scientifically and ethically problematic*”.

<https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---12-october-2020>

The Nuffield Council on Bioethics has published a briefing on the key questions for the next phase of the UK’s response to COVID-19. <https://www.nuffieldbioethics.org/news/ten-questions-on-the-next-phase-of-the-uks-covid-19-response>

Bramstedt KA. *The carnage of substandard research during the COVID-19 pandemic: a call for quality*. Journal of Medical Ethics
Published Online First: 01 October 2020. <https://jme.bmj.com/content/medethics/early/2020/09/09/medethics-2020-106494.full.pdf>

To all European researchers working in medical ethics: would you considered publishing a paper, short article or report in the EACME newsletter? The deadline next EACME newsletter is on November 30th. Contact Dr Caroline Brall (caroline.brall@hest.ethz.ch) for more details.

Vecka 41

När juristen eller journalisten ifrågasätter läkargärningen. Av Björn Hurtig och Jens Lindborg.
<https://lakartidningen.se/opinion/debatt/2020/10/nar-juristen-eller-journalisten-ifragasatter-lakargarningen/>

Finns kritiska röster i expertgruppen som ska granska metoden för medicinska åldersbedömningar? Av Mikael Sandlund, ordförande i

SLS delegation för medicinsk etik. <https://www.sls.se/om-oss/aktuellt/publicerat/2020/finns-kritiska-roster-i-expertgruppen-som-ska-granska-metoden-for-medicinska-aldersbedomningar/>

Betänkande av Hedersbrottsutredningen. SOU 2020:57 *Ett särskilt hedersbrott*. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2020/10/sou-202057/>

Äldrevården under Corona. Vårdfokus har skickat en enkät till 1015 medlemmar i Vårdförbundet inom äldrevård och hemsjukvård och gjort bakgrundsintervjuer med sjuksköterskor, chefer, forskare och myndighetsexperter, samt gått igenom rapporter och offentlig statistik. <https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2020/oktober/vi-har-gjort-allt-som-star-i-var-makt/>
<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2020/oktober/manga-aldre-dog-efter-att-ha-delat-hygienutrymmen/>

Föraktet mot dem som tar om hand. Av vårdaren Petra Thorgren. <https://www.dagensarena.se/opinion/foraktet-mot-dem-som-tar-om-hand/>

Utkast till minnesord över en älskad hjärna. Av Ebba Lindqvist, specialistläkare, medicine doktor, Karolinska universitetssjukhuset, Karolinska institutet. <https://lakartidningen.se/aktuellt/kultur-2/2020/09/utkast-till-minnesord-over-en-alskad-hjarna/>

Ett förtroende som lätt urholkas när läkare börjar beskylla varandra för felbehandlingar. Av Jakob Ratz Endler, specialistläkare, Khayelisha hospital, Kapstaden. <https://lakartidningen.se/aktuellt/kronika/2020/10/ett-fortroende-som-latt-urholkas-nar-lakare-borjar-beskylla-varandra-for-felbehandlingar/>

Har hänsynen till läkare och vissa andra yrkesgrupper gått för långt i medierna? Det undrar medieombudsmannen Ola Sigvardsson. <https://lakartidningen.se/aktuellt/nyheter/2020/10/att-beratta-vem-som-felat-ar-konsumentupplysning/>

Är det åt detta vi vill att forskarna ska ägna sig? <https://esvd.svd.se/1001/Svenska-Dagbladet/334751/2020-10-07/16048503/Ar-det-at-detta-vi-vill-att-forskarna-ska-agna-sig>

BBC UK. *Children not able to give 'proper' consent to puberty blockers, court told*. <https://www.bbc.com/news/uk-54450273>

Amnesty International. *As if expendable - The UK government's failure to protect older people in care homes during the Covid-19 pandemic*. This report examines UK government decisions and failures which resulted in violations of the human rights of people living in care homes. <https://www.amnesty.org/en/documents/eur45/3152/2020/en/>

Arnold-Forster A. *'A small cemetery': death and dying in the contemporary British operating theatre*. *Medical Humanities* 2020;46:278-287. <https://mh.bmj.com/content/46/3/278>

Harvard Medical School Master of Bioethics. Fall 2021 Admissions.

https://issuu.com/harvardbioethics/docs/harvard_medical_school_master_of_bioethics_program?fr=sN2VhOTUyMDYxNg
<https://bioethics.hms.harvard.edu/education/master-bioethics/apply>

Vecka 40

Äldre coronasjuka gavs så kallad vård i livets slutskede utan att anhöriga förstod vad det innebar.

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=7561304>

Socialstyrelsens riktlinjer ändrades efter besked om att syrgas inte finns på äldreboenden. <https://www.dn.se/sverige/riktlinjer-andrades-efter-besked-om-att-syrgas-inte-finns-pa-aldreboenden/>

Läs mer: *"Det gick för fort när Socialstyrelsen tog fram riktlinjer för symtomlindring för äldre på äldreboenden vid covid-19"*. Det anser Bertil Axelsson, ordförande i Nationella rådet för palliativ vård.

<https://www.dn.se/sverige/expert-pa-palliativ-var-d-riktlinjerna-blev-verklighetsfranvanda/>

Läs mer: *Patienterna behöver få veta – vad är det som styr rekommendationerna?* När anmälningar nu granskas om utebliven vård till äldre covidpatienter är det svårt att undvika misstanken att patienters väl åsidosatts av andra hänsyn.

<https://www.dn.se/ledare/patienterna-behoover-fa-veta-vad-ar-det-som-styr-rekommendationerna/>

Äldre låstes in på boenden under pandemin. <https://sverigesradio.se/artikel/7560638>

Läs mer: *Mitt under pågående pandemi gjorde personal inom äldreomsorgen vad den kunde för att rädda livet på en riskgrupp. Det tycks inte Ekot ha fattat.* Av Lisa Magnusson.

<https://www.dn.se/ledare/lisa-magnusson-helt-ratt-att-lasa-in-de-demenssjuka/>

Läs mer: *Att låsa in eller inte låsa in dementa.* Av Nils Karlsson.

<https://www.dagenssamhalle.se/kronika/att-lasa-eller-inte-lasa-dementa-det-ar-fragan-33703>

”Styrsystem och kontrollåtgärder riskerar att kringskära den professionella autonomin. Det blir en ond cirkel.” Det säger Anders Ivarsson Westerberg, professor i offentlig förvaltning.

<https://www.sjukhuslakaren.se/kan-en-pandemi-forandra-administrationssamhallat/>

Författaren och sjuksköterskan Hanne Kjöllér ställer forskarna mot väggen.

<https://www vardfokus.se/webbnyheter/2020/september/hanne-kjoller-staller-forskarna-mot-vaggen/>

Pressmeddelande. Åklagarmyndigheten. *Åtal mot en tidigare kirurg vid Karolinska universitetssjukhuset.*

<https://www.aklagare.se/nyheter-press/pressmeddelanden/2020/september/atal-mot-en-tidigare-kirurg-vid-karolinska-universitetssjukhuset/>

Sänkt straff i hovrätten för dödshjälp i Nordingrå. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vasternorrland/sankt-straft-for-dodshjalp>

The Nuffield Council on Bioethics. COVID-19 challenge trial. *To challenge or not to challenge? That is the question!*

<https://www.nuffieldbioethics.org/blog/to-challenge-or-not-to-challenge-that-is-the-question>

The Catholic Church on assisted suicide and euthanasia. 2020-09-22.

<http://press.vatican.va/content/salastampa/en/bollettino/pubblico/2020/09/22/200922a.html>

The Cult of Autonomy and Why Bioethics Needs to Become More Communal. By Craig Klugman.

<http://www.bioethics.net/2020/09/the-cult-of-autonomy-and-why-bioethics-needs-to-become-more-communal/>

Arnold-Forster A. *‘A small cemetery’: death and dying in the contemporary British operating theatre*

Medical Humanities 2020;46:278-287. <https://mh.bmj.com/content/46/3/278>

